

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BERETNING

OM

FREDERIKSBERG SKOLEVÆSEN

FOR AARET 1913—14

FRA

SKOLEDIREKTØREN

1914

FREDERIKSBERG BOGTRYKKERI

Falkonerallé 11

Statens pædagogiske Studiesamling
København V.

Skolevæsenets Administration.

Skoledirektionen for Frederiksberg Provsti:

Stiftamtmand A. Dybdal (K.¹ DM.)

Stiftsprovst H. Hoffmeyer (R.)

Frederiksberg Skolekommission:

Etatsraad Joakim Larsen (R. DM.) Formand.

Sognepræst E. Albeck.

Trafikassistent J. F. N. Friis-Skotte.

Læge S. C. P. Nandrup.

Bager J. P. Nielsen.

Skoledirektør for Frederiksberg kommunale Skolevæsen:

Cand. theol. F. C. J. Thorbjørnsen.

Skoledirektørens Kontor er Mynstersvej 5, Kontortid 10 2.

Børnetallet. Efter Uddrag af de Skolelister, som ledsager Mandtalslisterne, udgjorde det samlede Antal Børn i skolepligtig Alder i Frederiksberg Kommune den 31. December 1913: **12 067.**

Heraf undervistes:

i Skoler i København	1 092 (465 Dr. og 627 P.)
i Kommuneskoler paa Frederiksberg . .	8 267 (4 130 » » 4 137 »)
i anerk. Privatskoler paa — . . .	2 546 (1 363 » » 1 183 »)
i Hjemmene og paa lignende Maade . .	147 (64 » » 83 »)
uden Undervisning var	15 (7 » » 8 »)

Disse sidste var alle syge.

I de sidste Aar har Kommunens samlede Antal Børn i skolepligtig Alder fordelt sig saaledes:

	Skoler i København	Kommuneskolerne paa Frederiksberg	Anerkendte Privatskoler paa Frederiksberg	Undervisning i Hjemmene og paa lignende Maade	Uden Undervisning	I alt
31. Dec. 1907	1453	7365	2743	194	13	11768
— 1908	1391	7823	2798	121	9	12142
— 1909	1389	7951	2849	142	14	12345
— 1910	1393	8176	2718	170	14	12471
— 1911	1300	8341	2565	161	8	12375
— 1912	1153	8386	2490	131	10	12170
— 1913	1092	8267	2546	147	15	12067

Procentvis:

	Skoler i København	Kommuneskolerne paa Frederiksberg	Anerkendte Privatskoler paa Frederiksberg	Undervisning i Hjemmene og paa lignende Maade	Uden Undervisning	I alt
31. Dec. 1907	12,3	62,6	23,3	1,7	0,1	
— 1908	11,5	64,4	23,0	1,0	0,1	
— 1909	11,3	64,4	23,1	1,1	0,1	
— 1910	11,1	65,5	21,9	1,4	0,1	
— 1911	10,5	67,4	20,7	1,3	0,1	
— 1912	9,5	68,9	20,4	1,1	0,1	
— 1913	9,1	68,5	21,1	1,2	0,1	

Elevantallet. Foruden de 8 267 Børn i skolepligtig Alder fandtes der den 31. December 1913 endvidere i Kommuneskolerne 329 Børn under 7 Aar, 337 over skolepligtig Alder og 389 fra København, i alt 9 322. (Omvendt søgtes de københavnske Kommuneskoler af 528 Børn, som var hjemmehørende paa Frederiksberg). I Gennemsnit har der i afvigte Sommerhalvaar været 9 392 og i Vinterhalvaaret 9 314 Børn i Kommuneskolerne.

Elevantallet stillede sig de foregaaende Aar saaledes:

	Elevner hjemmehørende paa Frederiksberg			Elevner hjemmehørende i København	I alt	Elevner hjemmehørende paa Frederiksberg i københavnske Kommuneskoler
	over skolepligtig Alder	i skolepligtig Alder	under skolepligtig Alder			
31. Dec. 1907		7365	277	274	7916	574
— 1908		7823	251	213	8277	554
— 1909	166	7951	338	265	8720	589
— 1910	236	8176	360	292	9064	600
— 1911	319	8341	286	340	9286	541
— 1912	358	8386	260	382	9386	410
— 1913	337	8267	329	389	9322	528

Af- og Tilgangen ved de enkelte Skoler har været følgende:

(Se omstaaende Tabel).

Efter Hovedaarsagerne til Af- og Tilgangen stiller denne sig saaledes:

Tilgang ved Skoleaarets Begyndelse	Afgang ved Skoleaarets Slutning	Overskud
1 245	1 075	170
Tilgang fra andre Skoler	Afgang til andre Skoler	
542	757	÷ 215

Den samlede Nedgang i Elevantallet bliver herefter 45.

	Børnetal d. 1. April 1913	Tilgang					Afgang					Børnetal d. 31. Marts 1914	Børnetal i Gennem- snit af Aaret	
		Fra Hjemmet	Fra off. Skoler paa Frdbg.	Fra andre off. Skoler	Fra priv. Skoler	I alt	Til off. Skoler paa Frdbg.	Til andre off. Skoler	Til priv. Skoler	Udskr. ved Slutn af skolepi. Aaret	Deede			I alt
Skolen paa Ho- witzvej	1024	149	29	83	7	268	28	132	4	128		292	1000	1017
Skolen paa Niels Ebbesensvej	979	158	40	65	15	278	62	80	15	133		290	967	973
Skolen paa Godt- haabsvej	1230	86	69	54	3	212	246	60	9	160		475	967	987
Skolen paa Fugle- vangsvej	831	80	90	29	11	210	42	55	5	132		234	807	824
Skolen paa Nye- landsvej	1055	129	34	53	2	218	79	62	6	121	1	269	1004	1017
Skolen paa Sol- bjærgvej	994	177	271	35	5	488	57	89	7	99		252	1230	1243
Skolen paa Lol- landsvej	983	136	25	39	1	201	52	54	2	104	2	214	970	969
Skolen paa Duevej	1223	167	25	55	14	261	47	104	15	149	3	318	1166	1179
Skolen paa la Cours Vej	1000	163	52	43	28	286	22	48	10	42	1	123	1163	1143
	9319	1245	635	456	86	2422	635	684	73	1068		72467	9274	9352

Til Sammenligning med de foregaaende Aar anføres neden-
staaende Oversigt:

	Børnetal den 1. April	Tilgang ved Skolealde- rens Begyn- delse	Afgang ved Skole- alderens Slutning	Tilgang fra andre Skoler	Afgang til andre Skoler	Overskud	Børnetal den 31. Marts	Børnetal i Gennemsnit af Aaret
1907—08	7584	1282	946	717	776	277	7861	7838
1908—09	7861	1286	917	767	694	442	8303	8211
1909—10	8303	1314	919	632	616	411	8714	8676
1910—11	8714	1384	1029	685	731	309	9023	9005
1911—12	9023	1291	932	665	794	230	9253	9268
1912—13	9253	1265	1042	540	697	66	9319	9378
1913—14	9319	1245	1075	542	757	45	9274	9352

Skolebygningerne. Foruden de sædvanlige Vedligeholdelsesarbejder ved Skolebygningerne er blevet foretagne, er Gymnastikhuset til Niels Ebbesensvejs Skole underkastet en Hovedstandsættelse i Forbindelse med gennemført Oliemaling af Vægge etc.

Ved Solbjergvejs Skole er opført en ny Bygning med Bolig for Skolebetjenten indeholdende 3 Værelser med Køkken og Økonomirum. Bygningen, som er opført af røde Sten paa Betonsokkel og dækket med Tagsten, er lagt Syd for Legepladsen i den tidligere Inspektorhave, som tillige har afgivet en mindre Udvidelse af Legepladsen. Læskuret blev samtidig flyttet til Pladsens sydvestlige Hjørne.

Paa Lollandvejs Skole er foretaget en Udgravning omkring en Del af Betjentboligen i Kælderen og støbt en gennemgaaende Lyskasse for derved at hindre Fugtigheds Indtrængen gennem Ydermurene.

Paa la Coursvejs Skole er foretaget en mindre Omordning af Lærerindeværelset og Anskaffelse af en Del nyt Inventar til samme, som Følge af det forøgede Antal Lærerinder.

Til Ombygning af Godthaabsvejs Skole er udført forskellige Projekter med det for Øje at skaffe Skolen forskellige Specialklasser og egen Badeindretning m. m. Endeligt Forslag vil dog først komme til Behandling i det følgende Aar.

Kommunen besidder i sine 9 Skolebygninger følgende Lokaler: 225 Klasseværelser, 8 Tegnestuer, 7 Slojdstuer, 18 Gymnastiksale, 3 Laboratorier og 7 Badeanstalter, foruden mindre Lokaler. Desuden findes 6 Skolestuer i Barakkerne.

Klasse- og Timetal samt Børnetal pr. Klasse. Antal af Klasser og Undervisningstimer ved de enkelte Skoler var følgende:

(Se omstaaende Tabel).

Altsaa har hver Klasse i Sommerhalvaaret faaet 30,2 Timers ugentlig Undervisning i Gennemsnit og i Vinterhalvaaret 29,6 Timer.

Børnetallet pr. Klasse var i Gennemsnit for Sommerhalvaaret 28,2 og for Vinterhalvaaret 27,0.

I Hjælpeklasserne for svagt begavede Børn fandtes ved Aarets

Skolen paa	Sommerhalvaaret						Vinterhalvaaret									
	Klasser					Frivillige Sprogtimer	I alt Timer	Klasser					Frivillige Sprogtimer	I alt Timer		
	å 36 T.	å 33 T.	å 30 T.	å 27 T.	å 24 T.			å 21 T.	å 36 T.	å 33 T.	å 30 T.	å 27 T.			å 24 T.	å 21 T.
Howitzvej	13	13	3	5	4	9	1113	13	12	3	5	6	9	1125		
Niels Ebbesensvej	11	11	14	4	3	15	957	11	12	4	5	15	939			
Godthaabsvej	11	6	13	3	2	15	1113	11	6	12	3	3	15	1104		
Fuglevangsvej	12	6	8	1	3	2	15	1026	12	6	8	1	3	3	15	1047
Nyelandsvej	12	14	4	4	3	12	1095	12	13	4	4	4	12	1086		
Solbjergvej	13	19	8	4	24	1299	13	18	8	6	24	1311				
Lollandsvej	10	15	5	3	15	978	10	15	5	5	15	1020				
Duevej	14	17	7	4	24	1248	14	15	7	6	24	1230				
la Coursvej	11	11	11	4	3	9	1257	11	11	11	4	5	9	1299		
	34	96	124	8	43	28	10086	34	96	116	8	43	43	10161		
	333 Kl.							340 Kl.								

Begyndelse 110 Børn. Tilgangen var 24 og Afgangen 16, saa at Skoleaaret sluttede med 118 Børn.

Skolevæsenet har betalt for Undervisning af 2 Børn i Aandsvageanstalten paa Gl. Bakkehus, for 2 Børns Undervisning hos en af Skolen antaget Lærerinde samt for Undervisning af 3 tungt hørende og 1 talelidende Børn i Abnormskoler. Paa Statens Institut for talelidende har 3 Børn gennemgaaet et Helbredelseskursus for Stammen.

Elevantallets Fordeling mellem de enkelte Klasser stillede sig saaledes ved Midten af Skoleaaret:

Realklassen	68	0,7 pCt.
4. Mellemkoleklasse	117	1,2 —
8. Klasse	243	2,6 —
3. Mellemkoleklasse	167	1,8 —
7. Klasse	933	10,0 —
2. Mellemkoleklasse	185	2,0 —
6. Klasse	978	10,4 —
1. Mellemkoleklasse	271	2,9 —
5. Klasse	1 295	13,8 pCt.
4. —	1 470	15,7 —

3. Klasse	1 324	14,1 pCt.
2. —	1 305	14,0 —
1. —	879	9,3 —
Hjælpeklasse	139	1,5 —

Det Antal Born, som forlod Skolen efter Slutningen af den skolepligtige Alder, blev udskrevet fra følgende Klasser:

Realklassen	8,0 pCt.
4. Mellemskoleklasse	4,5 —
3. —	2,1 —
2. —	0,1 —
Afgangsklasse (7. og 8. Klasse)	58,3 --
6. Klasse	20,6 —
5. —	4,6 —
4. —	0,4 —
Hjælpeklasse	1,4 —

Undervisningsforhold. Til *Realeksamen* indstilledes 68 Elever, der alle bestod. Gennemsnitskarakteren var 5,11.

Til *Mellemskoleeksamen* indstilledes 110 Elever, hvoraf 109 bestod og 1 mødte ikke paa Grund af Sygdom. Gennemsnitskarakteren var 5,06 (højeste Pointsantal 6,00 naaedes af 1 Elev). Af de 109 Elever afsluttede 34 deres Skolegang med Mellemskoleeksamen; de øvrige fordelte sig saaledes, at 13 Elever optoges i de forenede Skolers Gymnasium, medens der for 62 oprettedes 4 Realklasser ved Kommuneskolerne.

Til *Optagelsesprøven til 1. Mellemskoleklasse* indstillede sig i Januar 1913 331 Elever (170 Drengene og 161 Piger), hvoraf 5 Drengene og 3 Piger fra Privatskolerne; 103 Elever (66 Drengene og 37 Piger) bestod ikke Optagelsesprøven; de øvrige 228 Elever (104 Drengene og 124 Piger) fordeltes i 9 Klasser (Skolen paa Fuglevangsvej 4 Klasser, Skolen paa Godthaabsvej 3 Klasser og Skolen paa la Cours Vej 2 Klasser).

Fra det kommunale Præliminærkursus, der oprettedes i August 1908 og staar aabent for alle i Kommunen hjemmehørende unge Mennesker under 17 Aar, som har haft Bolig her mindst 2 Aar og

bestaar Adgangsprøven, har i alt 144 Elever bestaaet *Almindelig Forberedelseseksamen*.

Kursuset, ved hvilket der under Ledelse af Overlærer, Translatør Chr. Jacobsen underviser 21 Lærere og Lærerinder, har Lokaler i Skolen paa Fuglevangsvej, og Undervisningen finder Sted fra Kl. 2 til Kl. 7 Eftm.

Det har i det forløbne Skoleaar haft 2 Hold Elever, fordelt i 4 Klasser.

Af Hold I, som begyndte sin Undervisning i August 1912, indstilledes 28 Elever til Eksamen i Marts 1914. De bestod alle, med et Gennemsnit af 97,5 Points. (Til at bestaa fordres 65 Points). Eksamen afholdtes paa Skolen. Kursusets Lærere eksaminerede, medens Karakteren i hvert enkelt Fag blev givet af 2 Censorer fra Eksamenskommissionen ved Universitetet.

Hold II oprettedes i April 1913 med et Antal af 45 Elever, af hvilke 9 senere udgik, 2 paa Grund af Sygdom, 1 paa Grund af Bortrejse og 6 paa Grund af manglende Evner til at følge Undervisningen.

Ved Aarets Slutning var Elevantallet i alt 64 (Hold I 28, Hold II 36).

Udgiften udgjorde i

1909—10	14 754 Kr. 71 Ø.
1910—11	12 639 — 71 —
1911—12	12 469 — 14 —
1912—13	14 700 — 50 —
1913—14	12 853 — 36 —

De kommunale Fortsættelseskursus for unge Mænd og Kvinder indtil 22 Aars Alderen havde i Vinterhalvaaret 1913—14 deres 14de Undervisningshalvaar. Der meldte sig til denne Undervisning 498 Elever, 154 Mænd og 344 Kvinder (mod henholdsvis 626, 591 og 647 de tre nærmest foregaaende Aar). Af de anmeldte undlod 10 at møde, saa at Undervisningen begyndte med 488 (mod 596, 567 og 615 de foregaaende Aar), 144 Mænd og 344 Kvinder, der fordeltes paa 28 Hold: Almindeligt Kursus i Dansk, Skrivning og Regning 8 (3 for Mænd, 3 for Kvinder og 2 blandede), Tysk 4 (alle blandede), Engelsk 4 (alle blandede), Bogføring 2 (bandede), Stenografi 1 (blandet) og kvindelig Husgerning 9 Hold. 1 Sprog, Bog-

føring og til Dels Husgerning blev de viderekomne skilt fra Begynderne. Husgerningsundervisningen fandt Sted i Fuglevangsvejens, Solbjergvejens og Duevejens Skolekøkkener, og den øvrige Undervisning i Skolerne paa Nyelandsvej og Fuglevangsvej. Af Husgerningsholdene mødte 2 om Eftermiddagen, Resten om Aftenen ligesom de øvrige Hold. Til Husgerning mødte Eleverne 2 Gange om Ugen, til de andre Hold 3 Gange. For disse var Undervisningsdagene 66. Af de 37 Lærere og Lærerinder, der meddelte Undervisningen, havde 19 Ansættelse ved Kommunens Skolevæsen. Overlærer H. Hyge og Lærer K. Andersen Kjær fungerede fremdeles som tilsynsførende.

Elevantallet er stadig nedadgaaende i Vinterens Løb, saa at det ved Undervisningens Begyndelse og ved Slutningen af hver af de 6 Maaneder udgjorde:

i 1909—10 . . .	468	464	457	425	400	378	373
1910—11 . . .	615	605	587	546	508	470	416
1911—12 . . .	567	551	530	504	456	404	368
1912—13 . . .	596	591	573	549	518	475	454
1913—14 . . .	488	486	463	437	411	373	361

Afgangen, som i 1913—14 i det hele udgjorde c. 26 pCt. af det Antal, hvormed Undervisningen virkelig begyndte (mod 24, 35 og 32 pCt. de nærmest foregaaende Aar), var meget forskellig paa de enkelte Hold (Almindelige Hold 32 pCt., Sproghold 46 pCt., Stenografi-, Bogførings- og Matematikhold 17 pCt. og Husgerningshold 3 pCt.). Skolebesøget stillede sig omtrent som Aaret forud. Nedenstaaende Oversigt viser Forsømmelserne i de 4 sidste Aar i pCt. af Skoledagene:

	Mænd		Kvinder	
	i alt	efter Fradrag af Sygdom	i alt	efter Fradrag af Sygdom
1909—10	8,6	5,6	7,9	3,7
1910—11	11,4	6,5	10,3	4,1
1911—12	10,8	6,6	11,6	5,2
1912—13	12,5	5,4	12,0	4,8
1913—14	11,4	6,7	9,2	4,0

Af de Elever, som mødte den 1. Oktober, fik 18 Friplads, medens de resterende 470 hver betalte 3 Kr. i Skolepenge.

Skolens Udgift udgjorde:

	i alt	efter Fradrag af Skolepengene
i 1909—10 . . .	12 481 Kr.	11 182 Kr.
1910—11 . . .	12 942 — 67 Ø.	11 232 — 67 Ø.
1911—12 . . .	12 555 — 26 —	10 989 — 26 —
1912—13 . . .	12 714 — 88 —	11 049 — 88 —
1913—14 . . .	11 634 — 83 —	10 224 — 83 —

Den af Kommunen støttede *tekniske Skole* for Haandværkslærlinge og Svende, som har Lokaler i Howitzvejens Skole og i de Classenske Boligers Asylbygning, havde 302 Elever. Skolens Indtægter var: Skolepenge 2 604 Kr., Statstilskud til Driften 4 450 Kr., til Afholdelse af Foredrag 300 Kr. og til Fripladser og Understøttelse til 7 uformuende Elevers Uddannelse paa Dagskolen for Malere 440 Kr., Kommunens Tilskud 2 100 Kr. (samt gratis Lokaler og Belysning), Tilskud fra Amtsskolefonden 200 Kr., fra »Det Rejersenske Fond« 200 Kr. og »De Spannørske Legater« 300 Kr. (til Fripladser) Forsømmelserne udgjorde 3,2 % heraf p. Gr. af Sygdom 1,8 %.

Fra *Børnenes Bogsamlinger*, der tilsammen tæller 10 034 Bind, er der sket 26 606 Udlaan til 3 371 Børn. Disse har bidraget 484 Kr. 99 Ø., Kommunen 1 350 Kr.

Den pædagogiske Censor ved Biografteatrene, Lærer A. Nicolaisen, har fra 1. April 1913 til 31. December s. A. aflagt 139 Besøg i disse, forbudt 41 Stykker for Børn og faaet bortklippet enkelte Partier af 63 Stykker. Denne Censur ophørte 31. December paa Grund af Indførelse af Statscensur.

Skolebesøget.

Skoleforsømmelserne, fordelt paa hele Børnetallet og beregnet i Procent af de skolepligtige Dage, har udgjort:

	I alt	efter Fradrag af Sygdom
Skolen paa Howitzvej	4,9	0,5
— » Niels Ebbesens Vej.	4,5	0,3
— » Godthaabsvej	4,0	0,4
— » Fuglevangsvej	4,4	0,4
— » Nyelandsvej	4,9	0,3
— » Solbjærgvej	4,3	0,2

		1 alt	efter Fradrag af Sygdom
Skolen paa Lollandsvej	3,9		0,2
— » Duevej	4,2		0,3
— » la Cours Vej	4,9		0,3

I Skolebøder idømtes 53 Kr. 71 Ø. for 160 Dages Forsømmelser af 26 Børn. Samtlige Bøder blev betalt.

Af de *Legater*, der er knyttet til Kommuneskolerne, har 2 Drengene faaet Justitsraad C. Priemes og Hustrus Skolelegat (100 Kr.), 1 Pige Docent N. J. Fjords Legat (42 Kr.), 1 Dreng Enkefru P. M. Schulstads Legat (35 Kr.) samt 3 Drengene og 1 Pige Fabrikant C. A. Fejlberg og Hustrus Skolelegat (150 Kr. til Deling).

Følgende Oversigt viser Antallet og Fordelingen af de Skolebørn, som den 1. Maj var sysselsat ved *erhvervsmaessigt Arbejde* uden for Hjemmet. Børn fra Mellemklasser og Realklasser er ikke medtaget. Den nye Ordning af Skoletiden, der traadte i Kraft 1. April 1911, gør det stadig vanskeligere for Børn at have erhvervsmaessigt Arbejde.

	Antal Skolebørn						I Procent af Børnetallet						Ved Mælkefor- syninger var be- skæftiget.
	Fabrik- arbej- de		Byærin- der og lign.		I alt		Fabrik- arbejde		By- ærinder og lign.		I alt		
	D.	P.	D.	P.	D.	P.	D.	P.	D.	P.	D.	P.	
1908. . .	52	22	613	292	665	314	1,7	0,6	17,1	8,7	18,8	9,3	81
1909. . .	42	16	626	309	668	325	1,0	0,6	18,2	9,4	19,2	10,0	82
1910. . .	43	40	631	255	674	295	1,3	1,2	18,3	7,1	19,6	8,3	83
1911. . .	28	19	440	243	468	262	0,7	0,4	10,3	5,6	11,0	6,0	25
1912. . .	29	12	485	211	514	223	0,7	0,3	11,4	4,6	12,1	4,9	25
1913. . .	29	21	486	194	515	215	0,7	0,5	11,3	4,5	12,0	5,0	31
1914. . .	21		488	196	509	196	0,5		11,5	4,7	12,0	4,7	24

Børnenes Opførsel giver Anledning til følgende Bemærkninger:

Der *bortsendtes* i Løbet af Aaret 19 Børn (mod 16 forrige Aar), nemlig 17 af Værgeraadene og 2 af Foreninger. 3 af dem havde udvist daarlig Opførsel, de andre bortsendtes særlig paa Grund af uheldige Forhold i Hjemmet. For Retten tiltaltes 13 Børn (mod 9

forrige Aar), og til Værgeraad og Dommer blev der afgivet 55 Erklæringer (mod 43 Aaret før).

Skolekommissionen har besluttet ikke at gøre Brug af de i Skolerne indrettede Internater, men i paakommende Tilfælde at anvende § 2 i Børneloven (Lov ¹⁴/₄ 05).*)

Sundhedsforhold m. m. I de 7 *Badeanstalter* i Skolerne paa Nyelandsvej, Fuglevangsvej, Lollandsvej, Howitzvej, Solbjærgvej, Duevej og la Cours Vej blev der tilsammen givet 98 150 tempererede Brusebade til Børn fra alle 9 Skoler. Af Drengeklasseerne har i de enkelte Skoler fra 89,4 til 98,3 pCt. og af Pigeklasseerne fra 77,8 til 93,5 pCt. af de tilstedeværende Børn benyttet Skolernes Badeanstalter. I Gennemsnit har hvert af de badende Børn faaet 13 Bade i Aarets Løb. Badningen besorgedes ved 2 Badekonere, 1 Bademester og 3 Skolebetjente.

Bespisningen af trængende Skolebørn med Middagsmad i Vintermaanederne fandt ligesom Aaret forud Sted alle 6 Søgnedage om Ugen og varede fra den 5. Januar til den 11. April, begge Dage medregnede. Børnene bospistes hveranden Dag med Mad fra Skolekøkkenet, hveranden med kogt Mælk, Kryddertvebakker og Smørrebrød. I alt bospistes:

i Vinteren	1907—08 . .	1 255	Børn i 60 Dage med	75 315	Portioner	
—	1908—09 . .	1 600	— i 98 — »	156 758	—	
—	1909—10 . .	1 663	— i 85 — »	140 110	—	
—	1910—11 . .	1 610	— i 81 — »	131 938	—	
—	1911—12 . .	1 647	— i 76 — »	125 932	—	
—	1912—13 . .	1 695	— i 70 — »	119 490	—	
—	1913—14 . .	1 489	— i 83 — »	123 962	—	

*) »For oftere gentagen Skulken, fortsat betydelig Dovenskab, som er Børnet tilregnelig, eller meget slet Opførsel i Skolen kunne skolepligtige Børn, naar Advarsler have vist sig frugtesløse, i en Tid af indtil 6 Maaneder anbringes udenfor Hjemmet, særlig i en Tvangsskole, hvor en saadan findes«. (Jfr. Justitsministeriets Skrivelse af 12. April 1907, hvorefter det paahviler Skolekommissionen at paatale og iværksætte Bestemmelserne i denne Lovparagraf).

Det Antal Børn her i Kommuen, som ved Indrømmelse fra Befordringsautoriteterne fik *fri Rejse med Jærnbaner og Dampskibe* til Udflugter i Sommerferien 1913, udgjorde 4 175 mod 3 642 Aaret forud. Lærerforeningen anbragte i alt 820 Børn, deraf 336 i private Hjem, 80 i Statsbanernes Bygning paa Halskov Rev og 404 i 4 Feriekolonier, hver med 3 Ugers Ophold i Foreningens 2 Feriehjem i Kongsøre og Højstrup.

I Antallet af de ferierejsende Børn var indbefattet 260 kirtelsyge Børn, der anbragtes paa *Sanatoriet ved Høve*. I Maj 1913 havde Skolelægen undersøgt 488 Børn, der som kirtelsvage ønskedes anbragte paa Sanatoriet, men flere af disse Børn frembød dog slet ingen eller kun ganske ubetydelige Symptomer paa Kirtelsyge, saa at de disponible Pladser var tilstrækkelige til at skaffe alle dem Sanatorieophold, der for Alvor trængte dertil. Umiddelbart før Udsendelsen undersøgtes Børnene atter, for saa vidt muligt at forebygge at smitsomme Sygdomme indførtes til Sanatoriet. Sanatoriet blev benyttet i 2 Gange 6 Uger i Maanederne Juni, Juli og August, saaledes at 130 Piger blev anbragt i eet Hold og 130 Drengene i et andet. Husholdningen forestodes af Lærerinde ved Kommuneskolen Frk. Thora Møller med fornøden Assistance. Pigeholdet var under Tilsyn af 3 Lærerinder, 1 Lærer og 2 Sygeplejersker, Drengeholdet af 4 Lærere, og 1 Sygeplejerske. Alle Lærerne var ansat ved Kommuneskolerne, og ligesom den førstnævnte Lærerinde udførte de deres Hverv uden pekuniært Vederlag. Børnene blev tilset af Læge H. L. Hansen i Asnæs, og der forefaldt i Sommerens Løb ingen alvorlige Sygdomstilælde ud over 3 Tilfælde af Mæslinger og 12 af Faaresyge; de havde fortrinligt Udbytte af Opholdet og vendte hjem med en Middelvægtforøgelse for Drengene af 1,49 kg og for Pigerne af 1,84 kg. Tre Drengene udviste hver en Vægtforøgelse af 3,5 og 3 Piger hver en Vægtforøgelse af 3,75 kg.

Den i Henhold til § 10 i Lov af 14. April 1905 om Foranstaltninger til Tuberkulosens Bekæmpelse oprettede Klasse havde et vekslende Antal Elever, dog aldrig over 11 *tuberkuløse Børn*, med deres egen Lærerinde. Af Udgifterne til denne Klasse blev de tre Fjerdedele refunderet af Statskassen,

Den Undervisning af *syge Skolebørn paa Hospitalet*, der har fundet Sted ved en af Skolens Lærerinder siden 1900, har i sidste Aar omfattet 22 Børn.

Indtægterne af Skolevæsenets særlige Fond, der bestaar af Skolebøder og Renter af Fondens Kapital, er anvendt til at støtte *Skolerejser* med de ældste Klasser især til historisk interessante Steder. Der foretoges Udflugter (til Helsingør, Hillerød, Roskilde, Fredensborg, Jægerspris, Bornholm, Kullen, Lund og Lybæk) med 1 233 Børn 33 almindelige Klasser og 20 Mellemskoleklasser. Af de første rejste 928 af 1 025 Børn eller 90 pCt., i Mellemskoleklasserne 311 af 338 Børn eller 92 pCt. Skolevæsenets Tilskud var 383 Kr. 30 Ø., hvilket i Gennemsnit bliver 7 Kr. 23 Ø. pr. Klasse og 31,1 Ø. pr. Barn

Skolelægerne har ifølge den af dem udarbejdede udførlige Beretning virket efter i alt væsentligt samme Arbejdsplan, som er fulgt i de foregaaende Aar.

For Børnene i de i Aarets Løb nyoprettede 1. Klasser er udfærdiget Helbredskort paa Grundlag af Lægeundersøgelse paa Skolen og et af Hjemmene besvaret Spørgeskema, og det samme er søgt gennemført for alle de Børn, der i Aarets Løb er nyindskrevet i ældre allerede med Helbredskort forsynede Klasser.

Medens Helbredstilstanden hos ca. 35 pCt. af de i 1. Klasserne nyindskrevne Børn ikke gav Anledning til nogen Bemærkning, frembød de øvrige ca. 65 pCt. Skrøbeligheder af større eller mindre — overvejende dog ringe — Betydning. For 229 Børns Vedkommende (18,3 pCt. af de undersøgte) var imidlertid de forefundne Svagheder af saadan Art, at en særlig Overvaagen fra Skolelægens Side — i alle Tilfælde i de første Skoleaar — kunde være af Betydning. Ved Paategning paa Helbredskortet er Lærerpersonalets Opmærksomhed særlig bleven henledet paa disse Børn, og der er truffet Foranstaltning til, at de regelmæssigt et Par Gange aarligt bliver fremstillet for Skolelægen, selv om de ikke i Øjeblikket frembyder særlige Sygdomstegn.

Skolelægerne har som sædvanlig haft fast Træffetid en Gang ugentlig paa hver Skole, og ved disse Løjligheder er 870 Børn henvist til dem af Lærerpersonalet. 513 Sygdomstilfælde hos disse Børn henvistes til Lægebehandling. Til uregelmæssige Tider er der saavel i som udenfor Undervisningstiden aflagt Besøg i Klasseværelser og andre Skolelokaler og konfereret med Lærerpersonalet angaaende forskellige Forhold Børnene vedrørende.

Skoletandklinikken, Adilsvej 3, har fra 1. April 1913 til 31. Marts 1914 haft 245 Arbejdsdage. Af de 2099 Børn, der den 1. April 1913 havde modtaget Behandling (1184 mod Betaling, 915 gratis) overgik 1 745 til fortsat Behandling (1676 til Behandling mod Betaling og 69 som Oversiddere i 1. Klasserne til gratis Behandling), medens 354 (16,87 pCt.) ikke ønskede Behandling mod Betaling. 1 635 Børn havde efter Bestemmelserne Ret til gratis Behandling, heraf blev 1 036 indskrevne til Behandling medens Nægtelsernes Antal var 599 (36,64 pCt.).

Til Sammenligning anføres:

	Ret til gratis Behandling.	Af disse nægtede.
$1\frac{3}{12}$ 1910— $3\frac{1}{3}$ 1912	3 191	1128 (35,35 pCt.)
$1\frac{1}{4}$ 1912— $3\frac{1}{3}$ 1913	1 491	482 (32,31 —)
$1\frac{1}{4}$ 1913— $3\frac{1}{3}$ 1914	1 635	599 (36,64 —)
	Ret til fortsat Behandling.	Af disse nægtede.
$1\frac{1}{4}$ 1912	1 878	562 (29,93 pCt.)
$1\frac{1}{4}$ 1913	2 099	354 (16,87 —)
$1\frac{1}{4}$ 1914	2 527	291 (11,51 —)

I de behandlede Klasser fandtes 6 012 Børn, hvoraf 1 036 ikke betalende og 1 733 betalende, ialt 2769 (46,07 pCt.), var indskrevne til Behandling. Der er behandlet 2 642 Børn (1677 betalingspligtige og 965 ikke betalende), og Antallet af Behandlingerne har, idet Tallene i Parentes angiver Antallet henholdsvis for de betalingspligtige og for de gratis behandlede, været 7 260 (3 176 + 4 084), nemlig 3 297 (1 890 + 1 407) Tandfyldninger, 3 236 (888 + 2348) Udtrækninger af Mælketænder, 27 (9 + 18) Udtrækninger af blivende Tænder, 114 (99 + 15) Tandrensninger, 551 (261 + 290) Rodbehandlinger og 35 (29 + 6) andre Behandlinger.

Foruden til den systematiske Behandling har Børnene til enhver Tid kunnet møde for at faa afhjulpeth en øjeblikkelig Tandlidelse («Nødhjælp»), og 83 Børn henvistes til saadan Hjælp. Af de til gratis Behandling indskrevne Børn har kun 40 (4,15 pCt.) vist sig fejlfri ved første Gennemgang; af de betalende Børn var 513 fejlfri, idet alle de Børn medregnes, hos hvem ny Caries ikke er optraadt siden sidste Eftersyn.

Da Driftsudgifterne i samme Tidsrum var 4 711 Kr. 58 Ø., har Udgiften pr. Barn været c. 1 Kr. 78 Ø. og pr. Behandling c. 65 Ø.

(i 1912—13 var Udgiften pr. Barn og pr. Behandling 1 Kr. 76 Ø. og 67 Ø.)

Som følgende Oversigt udviser, stod Klinikken ved det nye Skoleaar, 1. April 1914, med 2 527 Børn, der havde Ret til fortsat Behandling, deraf ønskede 2153 Børn fortsat Behandling mod Betaling, 83 overgik som Oversiddere til gratis Behandling, medens Behandling blev nægtet for 291.

For at agitere for Tilslutning til Skoletandklinikken har man paa Skolerne uddelt en illustreret Piece »Pas paa Tænderne«, og i Februar og Marts Maaneder blev der efter Opfordring af Skolekommissionen af Skolelæge Dr. med. Lundsgaard og Tandlæge F. Orth i Forening holdt 2 Foredrag med Lysbilleder for Forældre om Tandsygdommes Opstaaen.

	13. December 1910 — 31. Marts 1912.	1912—13	1913—14
Antal Børn, der havde Ret til gratis Behandling	3191	1491	1635
Behandling nægtedes	1128	482	599
Indskrevet til Behandling	2053	1009	1036
Behandlingstilladelse	185	20	25
taget tilbage		74	78
Udgaet i Aarets Løb	185	94	103
	1878	915	933
Antal Elever, der 1. April overgik til Behandling mod Betaling . .		1275	1676
Tilkommet i Skoleaaret			57
Indskrevet til Behandling		1275	1733
Behandlingstilladelse taget tilbage .		10	13
Udgaet i Aarets Løb		53	97
Slettet paa Grund af Restance . . .		28	29
		91	139
		1184	1594
Antal Elever, der følgende 1. April havde Ret til fortsat Behandling	1878	2099	2327
Ikke ønsket fortsat Behandling . .	562	354	291
Overgik til fortsat Behandling . . .	1316	1745	2236
Overgik til Behandling mod Be- taling	1275	1676	2153
Overgik som Oversiddere til gratis Behandling	41	69	83

Lærerpersonalet har i afvigte Aar undergaaet følgende Forandringer. Overlærer Knud Petersen og Lærer Jens Jørgensen afgik ved Døden, og Overlærer August Schindler, Lærer Jeppe Høiris samt Lærerinde Frk. Severine Riisager afskedigedes med Pension. Lærerinde Frk. Helene Hansen tog Afsked for at indgaa Ægteskab. Til Overlærere udnævntes Lærerne Frederik Simonsen og Jørgen Jørgensen, og 10 Personer fik fast Ansættelse. Der antoges 8 nye Lærere og Lærerinder dels til nyoprettede Klasser og dels til Erstatning for de afgaaede.

Den 2. April 1914 talte Lærerpersonalet 328 Medlemmer. Af disse var

122 fast ansatte Lærere,
 169 » » Lærerinder,
 12 Timelærere,
 25 Timelærerinder.

Desuden findes der en til Undervisning af tuberkuløse Børn midlertidigt antaget Lærerinde og en fast Vikar ved hver Skole.

1 Lærerembede var den 2. April ubesat.

Ved Skolevæsenet fungerer der foruden 2 Skolelæger og det ved Tandklinikken ansatte Personale endvidere en Økonoma (tillige Lærerinde i kvindelig Husgerning), 9 Skolebetjente, 1 Bademester, 2 Badekoner og 1 Varmemester.

Lærerpersonalets Tilvækst i de sidste Aar fremgaa af følgende Oversigt:

	Fast ansatte		Timelærerpersonele		I alt		Hovedsum
	Lærere	Lærerinder	Lærere	Lærerinder	Lærere	Lærerinder	
$\frac{3}{4}$ 1908	100	131	12	27	112	158	270
— 1909	103	137	20	30	123	167	290
— 1910	109	146	17	33	126	179	305
— 1911	117	160	15	23	132	183	315
— 1912	117	163	16	28	133	191	324
— 1913	121	168	13	26	134	194	328
— 1914	122	169	12	25	134	194	328

Undervisningen besørgetes saaledes:

	Ugentligt Timetal			
	i Sommerhalvaaret		i Vinterhalvaaret	
	ved Lærere	ved Lærerinder	ved Lærere	ved Lærerinder
1907—08 . . .	3 659	4 380	3 744	4 493
1908—09 . . .	3 741	4 632	3 841	4 744
1909—10 . . .	3 998	4 845	4 069	5 041
1910—11 . . .	4 157	5 196	4 305	5 312
1911—12 . . .	4 186	5 410	4 277	4 615
1912—13 . . .	4 287	5 723	4 301	5 874
1913—14 . . .	4 259	5 848	4 234	5 950

Paa Grund af Sygdom blandt Lærerpersonalet har Skolevæsenet afholdt Udgift til Vikariat i følgende Antal Timer (Tallene i Parentes angiver dette Antal udtrykt i Procent af Lærernes og Lærerindernes Timetal).

	For Lærere	For Lærerinder	Ialt
1907—08 . . .	6 764 (4,5)	8 435 (4,7)	15 199
1908—09 . . .	4 908 (3,2)	7 829 (4,2)	12 737
1909—10 . . .	7 650 (4,1)	12 477 (6,3)	20 127
1910—11 . . .	6 221 (3,7)	13 340 (6,3)	19 561
1911—12 . . .	6 570 (3,8)	13 701 (6,2)	20 270
1912—13 . . .	6 168 (3,6)	13 080 (5,6)	19 248
1913—14 . . .	7 963 (4,6)	15 936 (6,7)	23 899

Foruden de 29 Møder, som er holdt af Lærerraadene ved de enkelte Skoler, har det fælles Lærerraad i afvigte Aar været samlet 1 Gang. Med Inspektørerne har Direktøren afholdt 7 Møder.

Kommunale Rejsestipendier til Lærerpersonalet blev i 1913 tildelt Lærer O. J. Madsen (England — Sprog) og Lærerinderne C. Jørgensen (Frankrig — Sprog), A. Lind (Sverig — Sang) og N. Ramsing (Svejs — Haandarbejde).

Lærerpersonalets Bogsamlinger talte ved Aarets Slutning 2 910 Bind.

Lønningsforhold. Den 2. April 1914 fordelte det faste Lærerpersonele sig saaledes paa de forskellige Lønningstrin:

Skoleinspektørerne

6 » 4 400 Kr.	} foruden Bolig, Lys og Brændsel eller Godtgørelse derfor.
2 » 4 000 —	
1 » 3 600 —	

<i>Overlærerne</i>	9 à 4 200 Kr.
<i>Lærerne</i>	36 » 3 600 —
	14 » 3 200 —
	14 » 2 800 —
	16 » 2 500 —
	10 » 2 200 —
	11 » 1 900 —
	3 » 1 600 —
<i>Overlærerinderne</i>	9 » 3 200 —
<i>Lærerinderne</i>	55 » 2 600 —
	25 » 2 400 —
	25 » 2 200 —
	12 » 2 000 —
	24 » 1 800 —
	18 » 1 700 —
	1 » 1 600 —

Udgifterne til Skolevæsenets Drift har udgjort:

1907—08	738 164 Kr. 65 Øre	mod bevilget	721 340 Kr.
1908—09	878 361 — 75 — — —		762 666 —
1909—10	956 950 — 19 — — —		923 512 —
1910—11	995 328 — 26 — — —		969 564 —
1911—12	1 078 482 — 90 — — —		1 045 037 —
1912—13	1 108 806 — 81 — — —		1 086 018 —
1913—14	1 130 375 — 92 — — —		1 133 539 —

Der er i Henhold til Lov 27. Maj 1908 refunderet Kommunen 147 689 Kr. 65 Øre til faste Lærerlønninger, ifølge Lov 29. Marts 1904 6 430 Kr. 05 Øre til Vikarudgifter og efter Tuberkuloseloven af 1. April 1912 1 327 Kr. 50 Øre til den særlige Undervisning af tuberkuløse Børn. Lærerpersonalets Sygekasser har refunderet 1 705 Kr. 70 Øre til Vikarudgifter, og endelig har Staten for kirtelsyge Børns Ophold paa Høve Sanatorium refunderet 9 984 Kr. 60 Ø.

Herved synker Kommunens Udgift til Skolevæsenets Drift i afvigte Aar til 963 238 Kr. 42 Øre. Fordeles denne Udgift paa Børneantallet i Kommuneskolerne (efter at man har fradraget Udgiften til Fortsættelsesundervisning og til Amtsskolefonden, som ikke vedrører de skolesøgende Børn) bliver den for hvert Barn 97 Kr. 96 Øre af Kommunen og 17 Kr. 75 Øre af Stat og Skolefond.

	Den tilsvarende Udgift udgjorde	pr. Barn	
		af Kommunen	af Stat og Skolefond
1907—08	668 398 Kr. 70 Øre	80 Kr. 78 Øre	8 Kr. 81 Øre
1908—09	755 247 — 14 —	86 — 83 —	14 — 86 —
1909—10	822 781 — 17 —	88 — 86 —	15 — 20 —
1910—11	852 154 — 86 —	89 — 23 —	15 — 76 —
1911—12	914 253 — 29 —	93 — 46 —	16 — 62 —
1912—13	946 493 — 77 —	95 — 26 —	17 — 57 —

Privatskolerne. I Sommerferien 1913 flyttedes Efterslægtsselskabets Skole til Jacob Dannefærdsvej 3. Ved Slutningen af 1913 fandtes der følgende 29 Privatskoler i Kommunen:

	Antal Elever		Paa Frederiksberg i skolepligtige Alder	
	Dr.	P.	Dr.	P.
Frederiksberg Gymnasium (L. N. H. Otterstrøm), Hollændervej 5	538		304	
Henrik Madsen Skole, Filippavej 1	319		113	
Schneekloth's Skole og Hertz's Forberedelsesskole (K. A. Schneekloth og J. M. Hertz), Værnedamsvej 13 A	547		234	
Efterslægtsselskabets Skole (H. P. Hansen) Jacob Dannefærdsvej 3	333		23	
L. Clausens Realskole, Aaboulevard 21	36		24	
Frederiksberg Realskole (M. Iversen og H. T. Physant), Frederiksberg Allé 22	231		99	
H. Gregersens Skole, Ørstedesvej 65—67	267		146	
Frederiksberg Borger- og Realskole (S. Nielsen), Bredegade 6	112		68	
Fru Hedvig Baggers Skole, Aaboulevard 5	8	10		
Frk. C. Bernths Skole, Rathsacksvej 7		57		46
Frk. M. Bobergs Skole, Priemesvej 3		222		136
Fru M. Clausens Skole, Aaboulevard 21		48		28
St. Josephs Søstrenes franske Skole, Frederiksberg Allé 17		215		98
Frk. Kruses Skole (Frk. L. Jensen), Frederiksberg Allé 16		503		232
Frk. J. Lerbech og Frk. S. Milos Skole, Ørstedesvej 7 B		179		94
Frk. L. Lerches Skole, Vodrofsvej 56		30		13
Frk. A. Tang Barfods Skole Amicisvej 19		291		157
Frk. D. Niensens Skole, Chr. Winthers Vej 3		93		74
Frk. E. Rasmussens Skole, Bille Brahes Vej 8		16		11
Frk. J. Sachmanns Skole, Allégade 6		48		43
At overføre	2391	1712	1011	932

	Antal Elever		Paa Frederiksberg i skolepligtige Alder	
	Dr.	P.	Dr.	P.
Overført . . .	2391	1712	1011	932
Billes Forberedelses- og Realskole, Amalievej 20	158	114	82	70
Børnehjemmet Godthaabs Skole, Kongensvej 4.	93	10	80	9
Frk. H. Hammers Skole, Jacob Dannefærds Vej 12	9	16	4	14
St. Mariæ Skole, Boyesgade 8	112	88	50	36
Frederiksberg Borger- og Realskole (A. Paulsen), Gl. Kongevej 139	95	99	56	54
Frk. Pechüles Skole, Roskildevej 91	6	26	1	1
Frkn. M. og N. Vendts Skole, Vinkelvej 3 . . .	19	35	14	25
Johannesskolen, Ørstedsvej 29	149	74	62	42
Den mosaiske Drengeskole, Johannevej 6	130		3	
	3162	2174	1363	1183